

**Filozofická fakulta Univerzity Karlovy v Praze**

Ústav Dálného východu

*Diplomová práce*

Jakub Otčenášek

**Kou Qianzhi (365–448) a reforma taoismu za dynastie Severní Wei**

*Kou Qianzhi (365–448) and the Daoist Reform during the Northern Wei  
Dynasty*

Vedoucí práce: Olga Lomová

Konzultant: Jakub Hrubý

2011

## **Poděkování**

Chtěl bych poděkovat Olze Lomové za vstřícnost, ochotu a cenné rady při vedení mé práce. Můj velký dík patří také mým francouzským pedagogům z École Pratique des Hautes Études (EPHE) v Paříži - Sylvii Hureau za pomoc s rešerší v buddhistických textech, Alainu Arraultovi za další rady a především Johnu Lagerweyovi, který mi pomohl proniknout do jazyka studovaného textu. Pobyt na EPHE mi byl umožněn studijním programem Erasmus. Svým rodičům děkuji za podporu při studiích.

## **Prohlášení**

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracoval samostatně, že jsem řádně citoval všechny použité prameny a literaturu a že práce nebyla využita v rámci jiného vysokoškolského studia či k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze dne 5. září 2011

## Abstrakt

Diplomová práce *Kou Qianzhi (365–448) a reforma taoismu za dynastie Severní Wei* analyzuje dílo *Laojun yinsong jiejing* 老君音誦誡經, připisované Kou Qianzhiovi 寇謙之, který v letech 424 až 448 působil na dvoře čínské dynastie Severní Wei jako hlava taoistické tradice nebeských mistrů. Práce uvádí čtenáře do hlavních rysů tradice nebeských mistrů v její rané fázi a pojednává též o životě Kou Qianzhia a historicko-politickém pozadí jeho kariéry. Samotný rozbor textu se soustředí na hlavní tématický obsah, používané termíny a překlad některých úryvků. Porovnáním rané doktríny nebeských mistrů s Kou Qianzhiovým učením práce dospívá k vytyčení hlavních rysů Kouovy náboženské reformy.

**Klíčová slova:** taoismus, Čína, náboženství, raný středověk, nebeští mistři

## Abstract

Master thesis *Kou Qianzhi (365–448) and the Daoist Reform during the Northern Wei Dynasty* analyses the text *Laojun yinsong jiejing* 老君音誦誡經, ascribed to Kou Qianzhi 寇謙之 who lead the daoist tradition of the Celestial Masters at the court of Chinese dynasty of Northern Wei between the years 424 and 448. This work serves as an introduction to the tradition of Celestial Masters in it's early years and deals also with the historical and politic background of Kou Qianzhi's career. The analysis of the text itself focuses on it's thematic content, terminology, and translations of a few of it's excerpts. By comparing the early Celestial Masters' doctrine with Kou Qianzhi's teaching, this work comes to the definition of the main features of Kou's religious reformation.

**Key words:** Daoism, China, religion, early Middle Ages, Celestial Masters

## Obsah

1 ÚVOD .....	1
2 NEBEŠTÍ MISTŘI .....	4
2.1 Zařazení Nového učení nebeských mistrů v rámci dějin taoismu .....	4
2.2 Prameny .....	6
2.3 Vývoj rané církve.....	11
2.4 Příbuzná hnutí.....	13
2.5 Světonázor.....	16
2.5.1 Kosmologie.....	16
2.5.2 Morální pravidla.....	18
2.5.3 Posmrtný život.....	19
2.5.4 Dlouhověkost, nesmrtelnost a pěstování životních sil.....	21
2.6 Vztah k lidovému náboženství.....	22
2.7 Byrokratický aspekt myšlení nebeských mistrů.....	24
2.8 Odpor k ikonickému zobrazování božstev.....	26
2.9 Organizace rané církve.....	26
2.9.1 Diecéze.....	27
2.9.2 Církevní hierarchie a tituly.....	28
2.9.3 Kontrola obyvatelstva a vybírání daní.....	30
2.9.4 Sakrální budovy.....	30
2.9.5 Oděv.....	30
2.10 Rituál a další praktiky.....	32
2.10.1 Posílání zpráv.....	32
2.10.2 Audience ve svatyni.....	34
2.10.4 Tři shromáždění.....	34
2.10.5 Kuchyně a pústy.....	35
2.10.6 Oběti.....	37
2.10.7 Vyznávání hříchů .....	38
2.10.8 Stupně zasvěcení a registry.....	39
2.10.9 Další rituální dokumenty.....	43
2.10.10 Spojování qi.....	44
2.11 Sebekritika a inovace za dynastie Jin.....	45
3 KOU QIANZHI.....	46
3.1 Rodinný původ.....	46

3.2 Život v ústraní.....	47
3.3 Kariéra u dvora Severní Wei .....	51
3.4 Potlačení buddhismu.....	55
3.5 Vývoj náboženské politiky po Kouově smrti.....	57
4 ROZBOR <i>NAPOMENUTÍ</i> .....	59
4.1 Formální charakteristika textu.....	59
4.2 Název textu.....	60
4.3 Zjevení na hoře Song.....	62
4.4 Posvátné texty a jejich předávání.....	65
4.5 Božská správa.....	66
4.5.1 Božstva půdy a karmanový zákon.....	66
4.5.2 Nesmrtelní a spása.....	68
4.5.3 Pán Lao a apokalypsa.....	70
4.6 Lidská správa.....	72
4.6.1 Předávání církevních titulů.....	73
4.6.2 Reforma diecézí a členství v církvi.....	78
4.6.6 Očista od korupce.....	81
4.6.6 Rituály.....	82
4.6.6.1 Půsty.....	82
4.6.6.2 Zprávy a spása mrtvých.....	84
4.6.6.3 Rituály za nemocné.....	86
4.6.6.4 Smrt a smuteční rituál.....	87
4.6.6.5 Modlitby.....	87
4.6.6.6 Sexuální rituály.....	89
4.7 Státotvorný aspekt Kouova učení.....	90
4.8 Vliv jižních tradic.....	91
5 ZÁVĚR.....	94
6 PRAMENY A LITERATURA.....	97
6.1 Dynastické kroniky.....	97
6.2 Texty z taoistického kánonu <i>Zhengtong daoang</i> 正通道藏 (1445).....	97
6.3 Texty z buddhistického kánonu <i>Taishō</i> 大正 (1924-34).....	98
6.4 Další prameny.....	99
6.5 Sekundární literatura v západních jazycích.....	99
6.6 Sekundární literatura v asijských jazycích.....	105

## Seznam zkratek

DZ *Zhengtong daoang*

T *Taishō Tripitaka*

S Dunhuangský rukopis